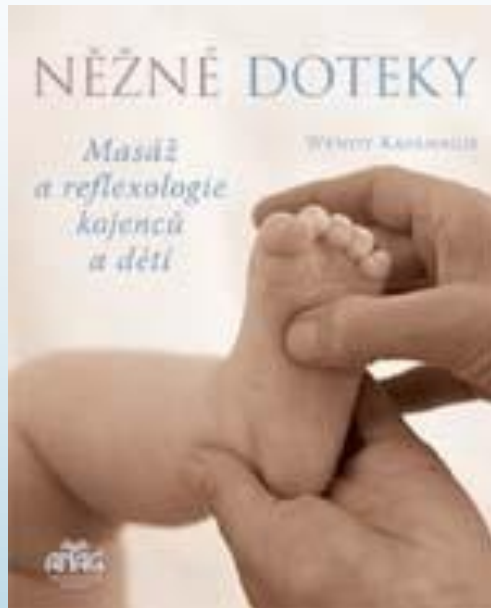
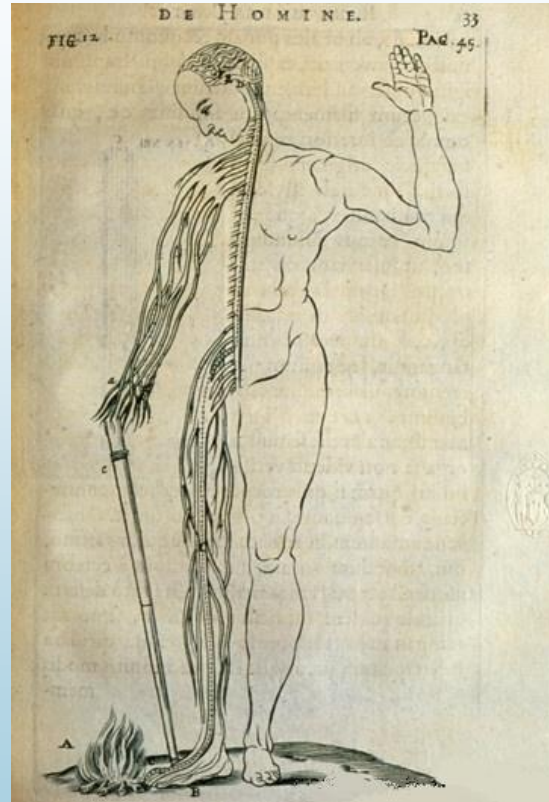

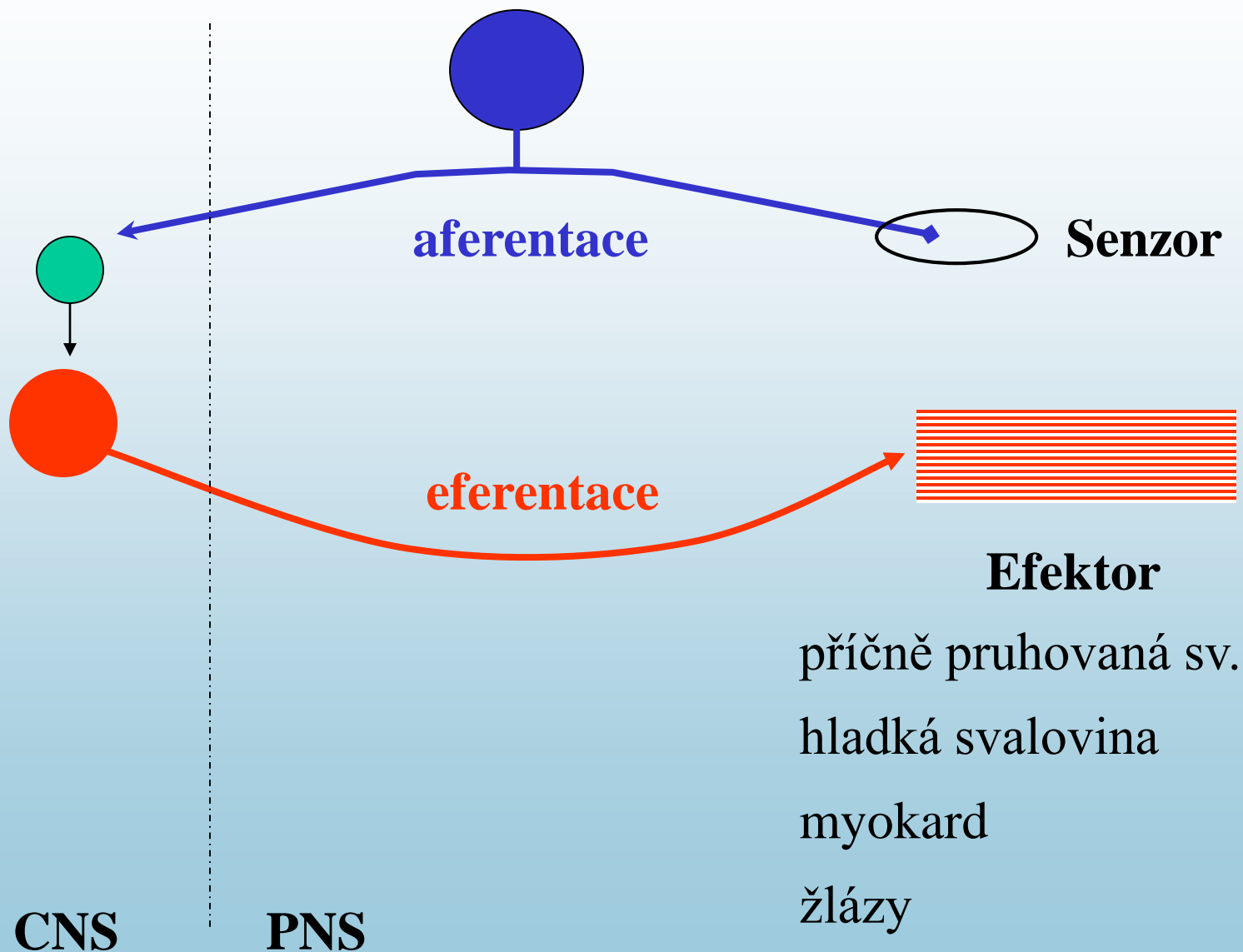
Somatosenzorické dráhy

René Descartes (1596-1650)

ZÁKLADNÍ SCHÉMA REFLEXNÍHO OBLOUKU

OBECNÉ SENZORY

SPECIFICKÉ SENZORY

podle modality: termosenzory

mechanosenzory

nocisenzory

součástí smyslových orgánů

taktilní senzory

propriosenzory

podle uložení: somatoviscerální senzory

MODALITY SOMATOSENZORICKÝCH SYSTÉMŮ

hmatové čítí

- hrubé kožní čítí - informace o lokalizaci a uskutečnění kontaktu
- diskriminační hmatové čítí
  - rozlišení dvou bodů, kvality povrchu
  - vibrace
  - stereognosie - vnímání tvaru, velikosti a váhy drženého předmětu

vnímání tepla a chladu

vnímání nociceptivních informací včetně bolesti

propriocepce (vnímaná a nevnímaná)

- statická propriocepce - vnímání pozice části těla
- kinesthesie - vnímání pohybu těla a končetin

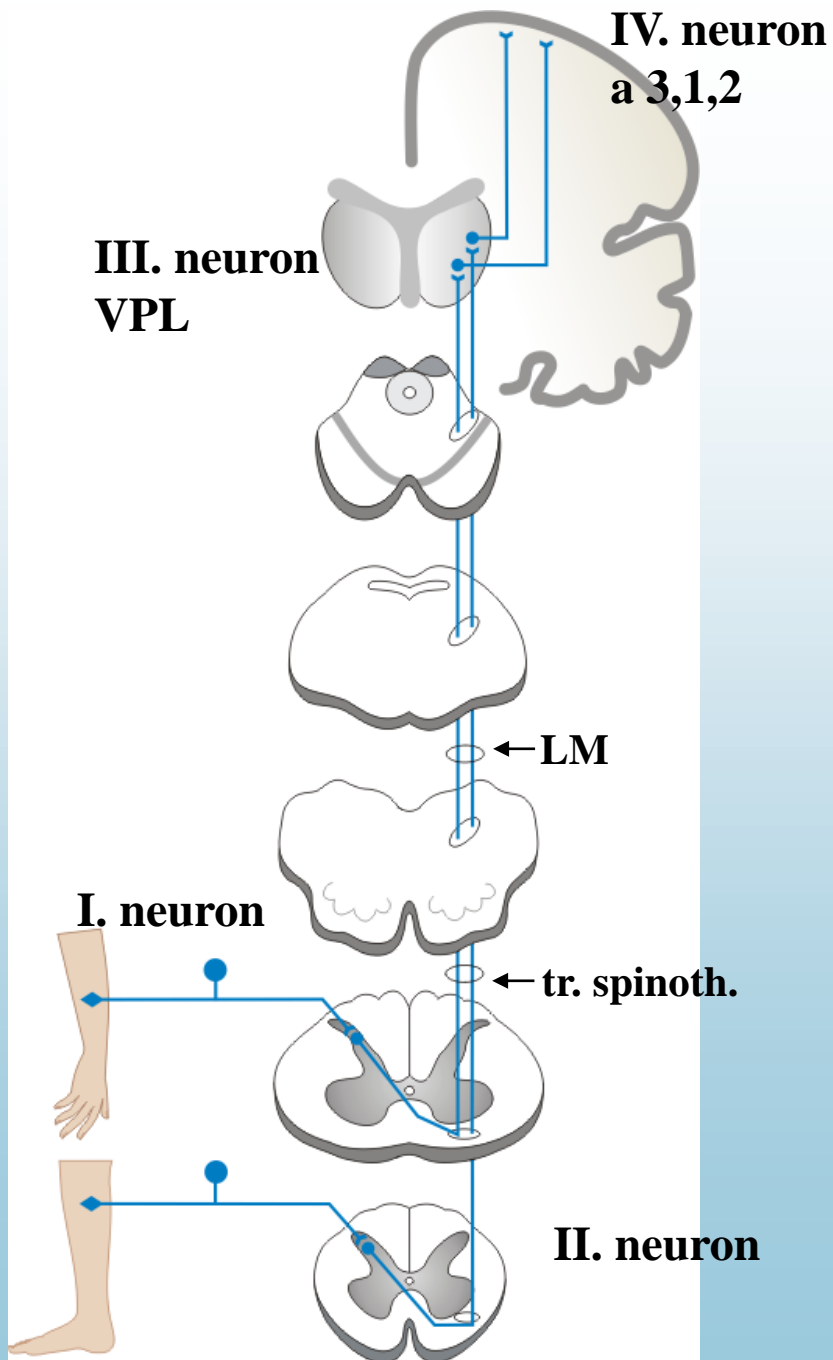
SOMATosenzorické systémy

Anterolaterální systém - hrubé kožní cití, teplo, chlad, nocicepce

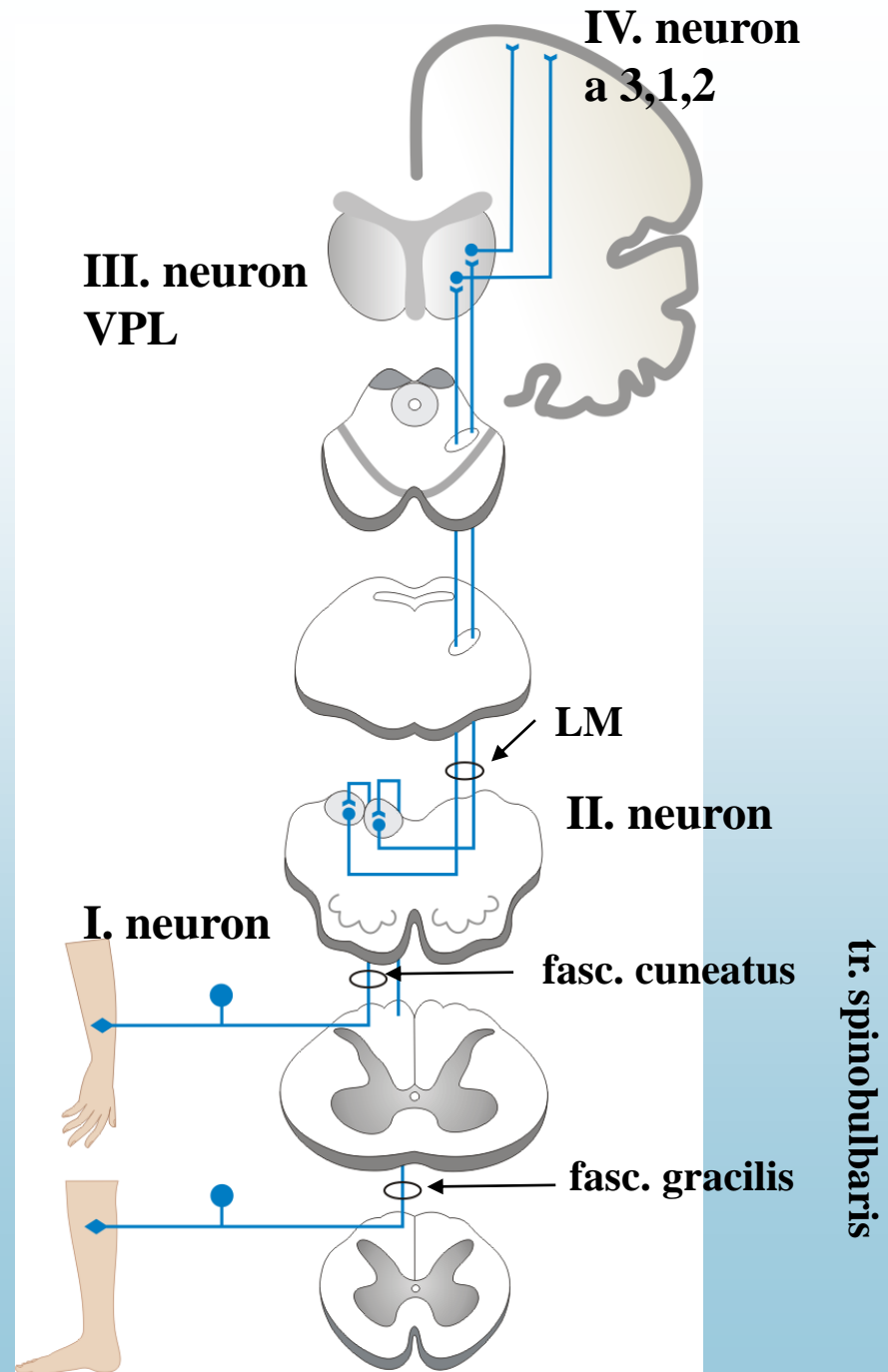
**Lemniskální systém - diskriminační hmatové cití, vibrace,
stereognosie, vnímaná statická a dynamická
propriocepce**

Trigeminální systém - všechny modality z obličejové části hlavy

ANTEROLATERÁLNÍ SYSTÉM

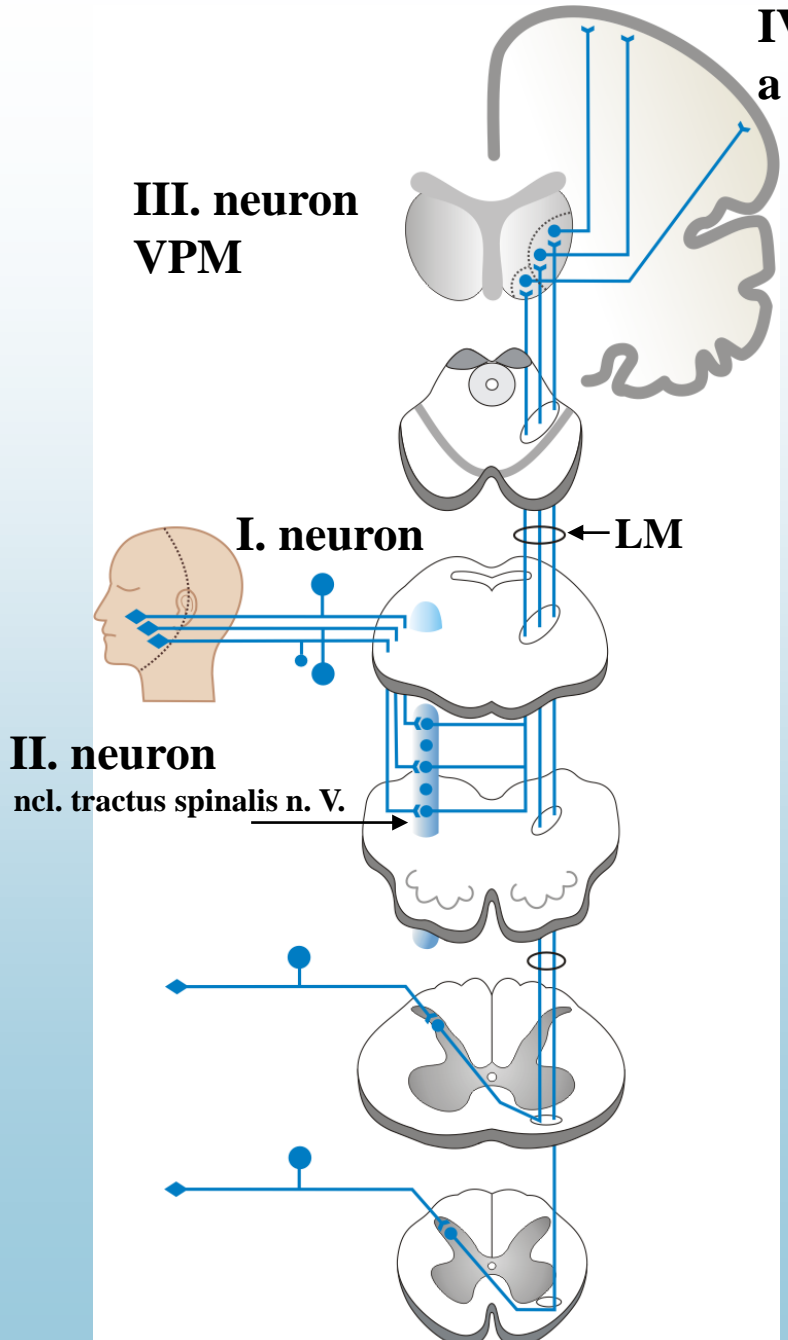
LEMNISKÁLNÍ SYSTÉM

PRO HRUBOU CITLIVOST

TRIGEMINÁLNÍ DRÁHA

PRO DISKRIMINAČNÍ ČITÍ

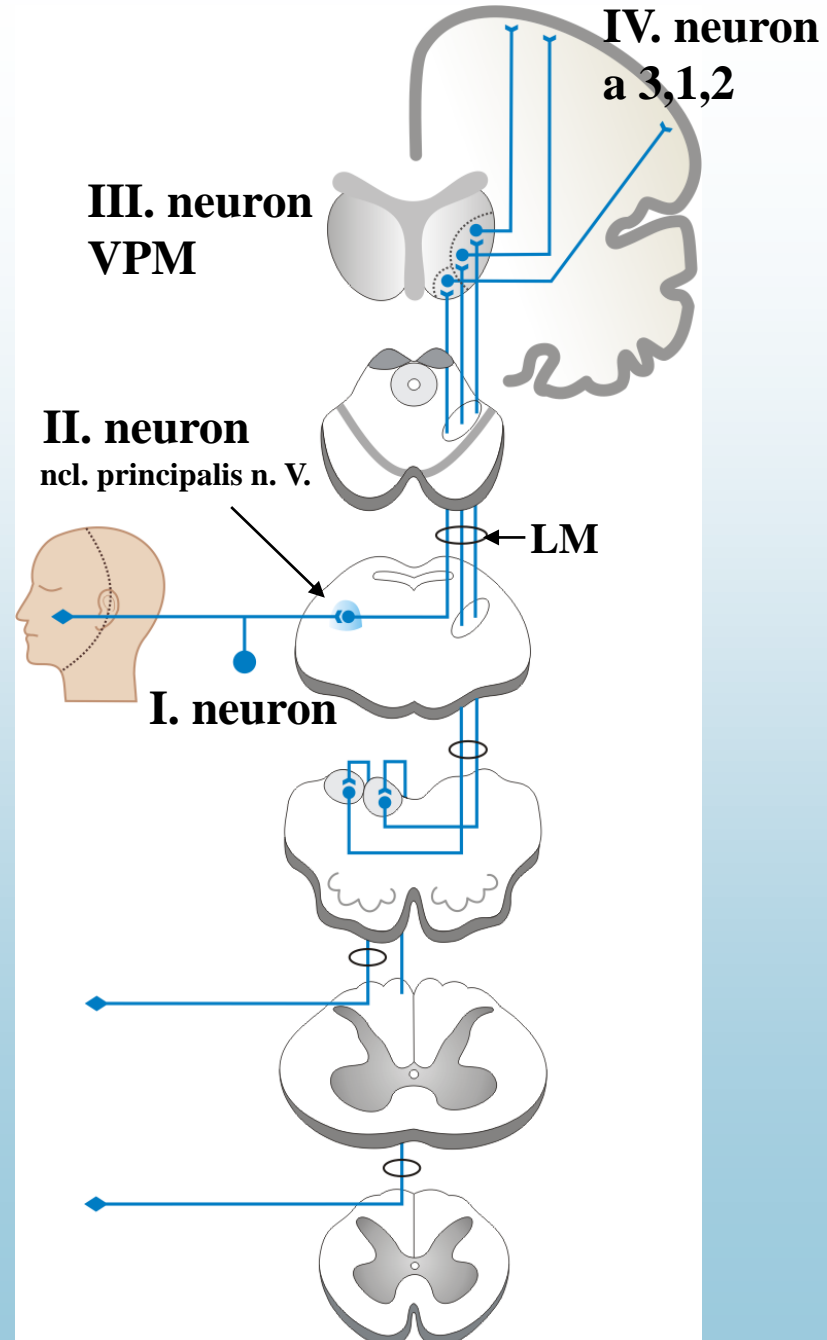

IV. neuron
a 3,1,2

III. neuron
VPM

I. neuron ← LM

II. neuron
ncl. tractus spinalis n. V.

IV. neuron
a 3,1,2

III. neuron
VPM

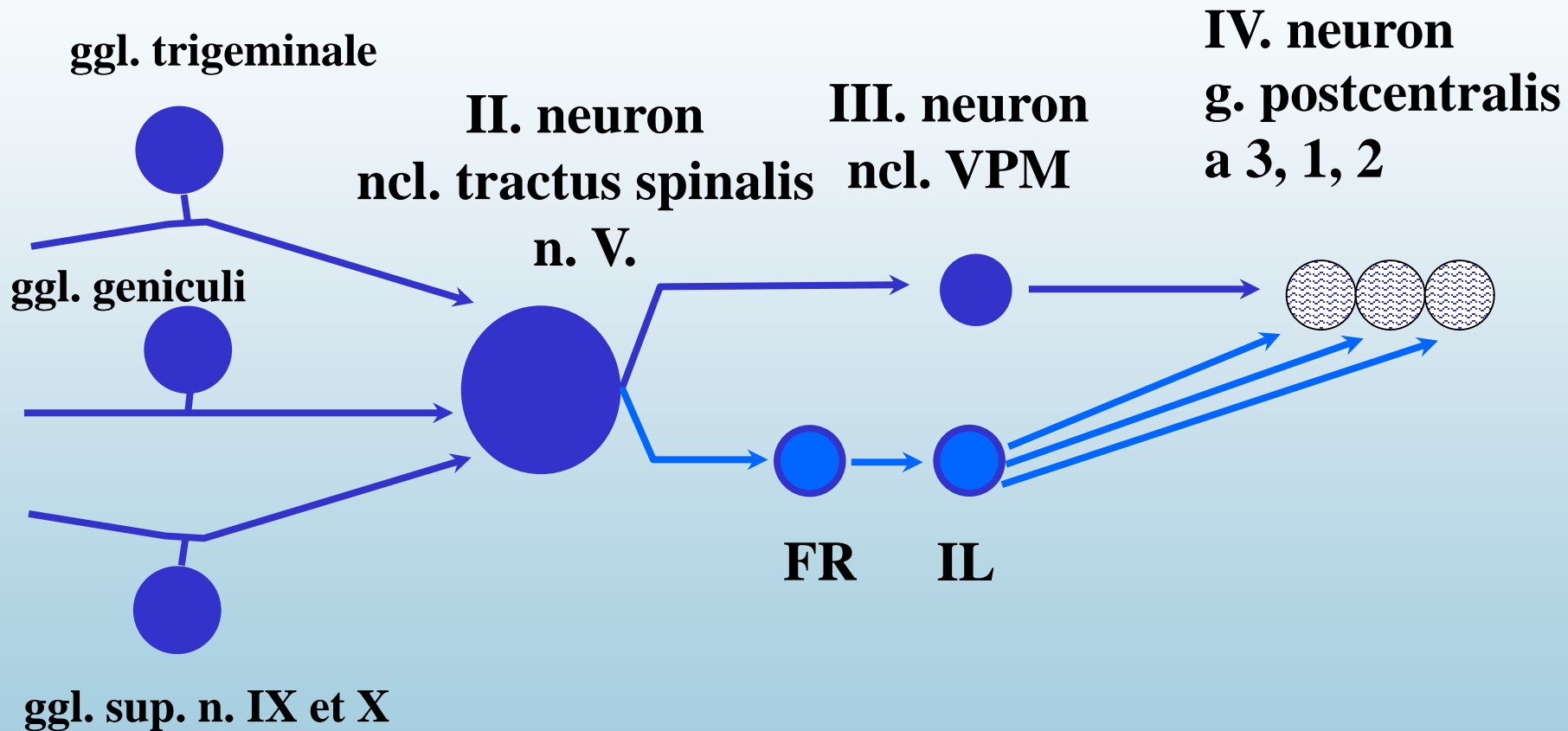
II. neuron
ncl. principalis n. V.

I. neuron ← LM

TRIGEMINÁLNÍ DRÁHA PRO HRUBOU CITLIVOST

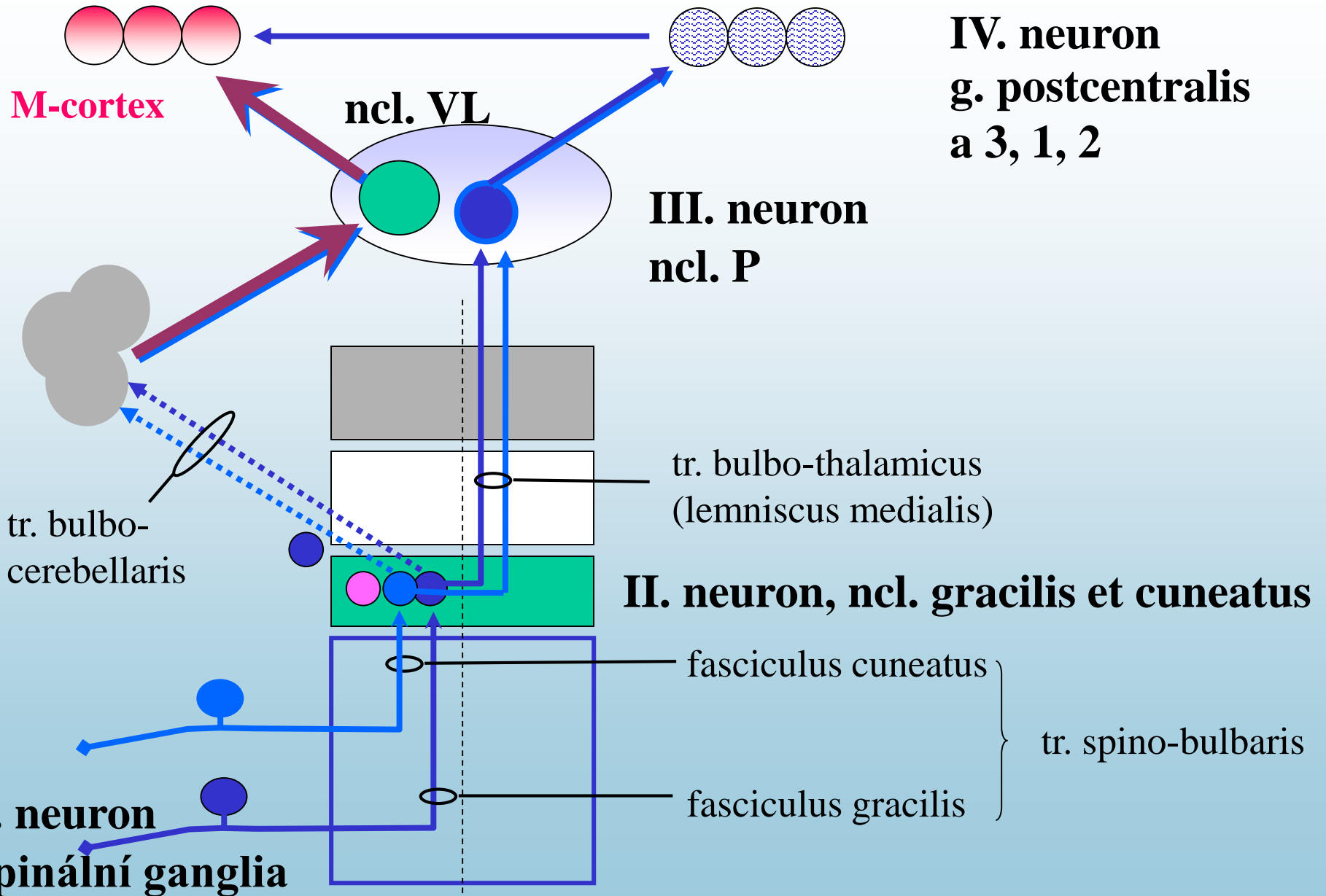
I. neurony

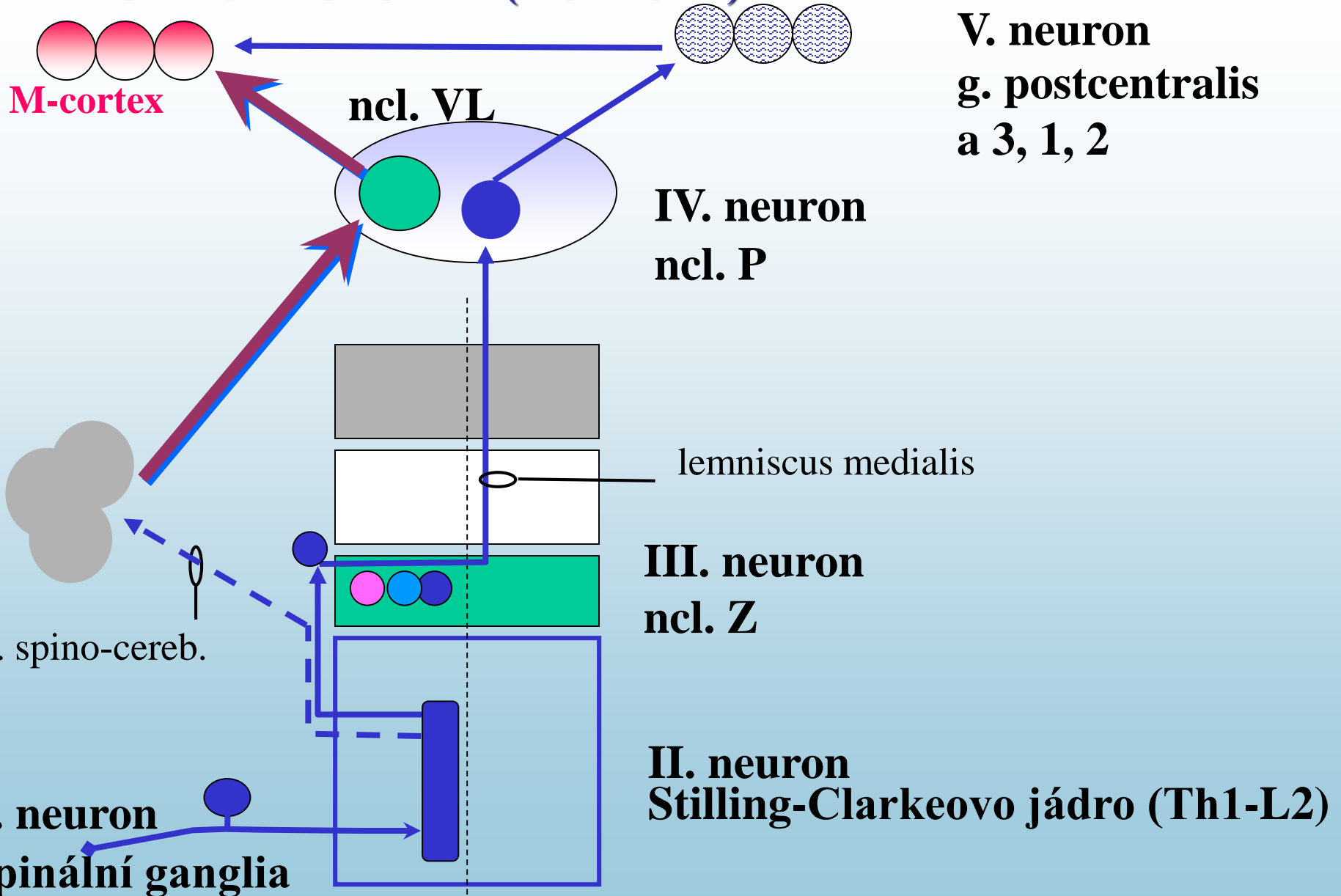
Propriocepce

- **vnímaná**
  - **nevnímaná**
-
- statická propriocepce - vnímání pozice části těla
  - kinesthesie - vnímání pohybu těla a končetin

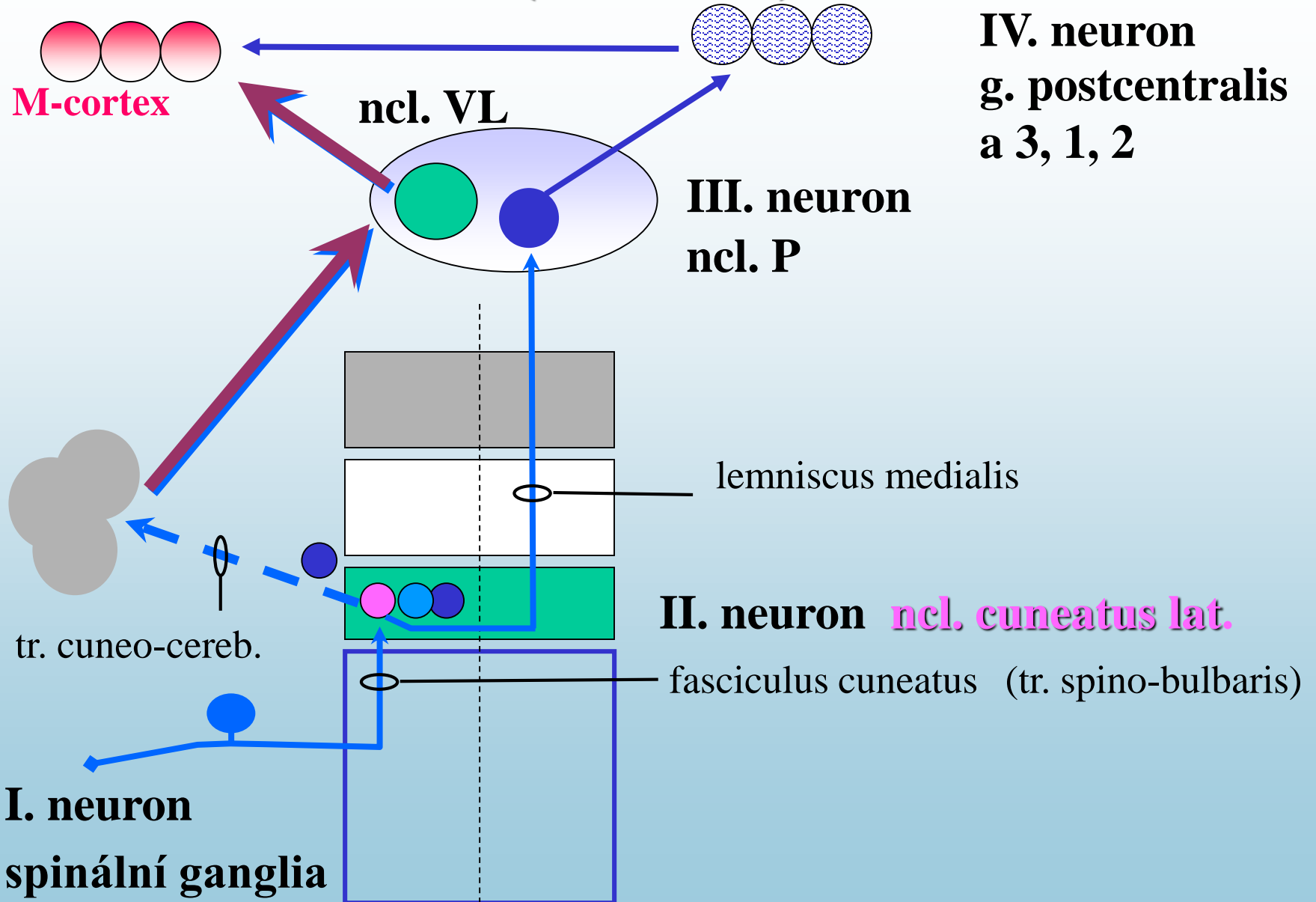
DRÁHA STATICKÝCH PROPRIOCEPTIVNÍCH INFORMACÍ

DRÁHA KINESTHETICKÝCH PROPRIOCEPTIVNÍCH INFORMACÍ Z DOLNÍCH KONČETIN (L-S MÍCHY)

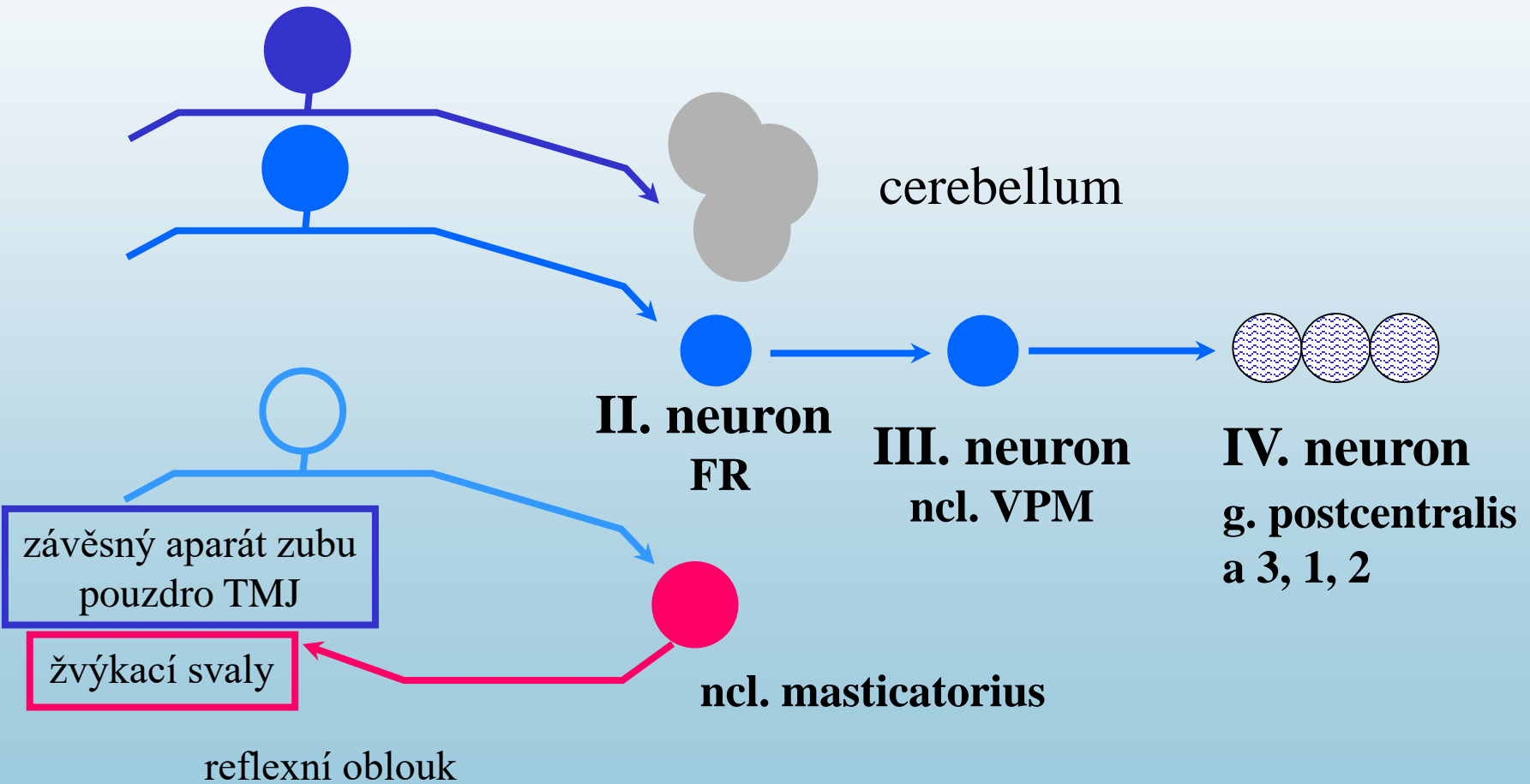
DRÁHA KINESTHETICKÝCH PROPRIOCEPTIVNÍCH INFORMACÍ Z HORNÍCH KONČETIN (C-Th MÍCHY)

TRIGEMINÁLNÍ DRÁHA PRO PROPRIOCEPCI

I. neuron

ncl. mesencephalicus n.V.

VISCEROSENZORIKA v ANS

Viscerosenzorická nervová vlákna v nervech parasympatiku

v n. IX a X.

perikarya pseudounipolárních neuronů v ganglion inferius n. IX.

- sliznici orofaryngu - ncl. commissuralis (ncl. solitarius)
- sinus caroticus - jádro baroreceptoru (ncl. solitarius)
- glomus caroticum – p.tlak O₂ a CO₂ v krvi, dorzální respirační jádro (ncl. solitarius)

perikarya pseudounipolárních neuronů v ganglion inferius n. X.

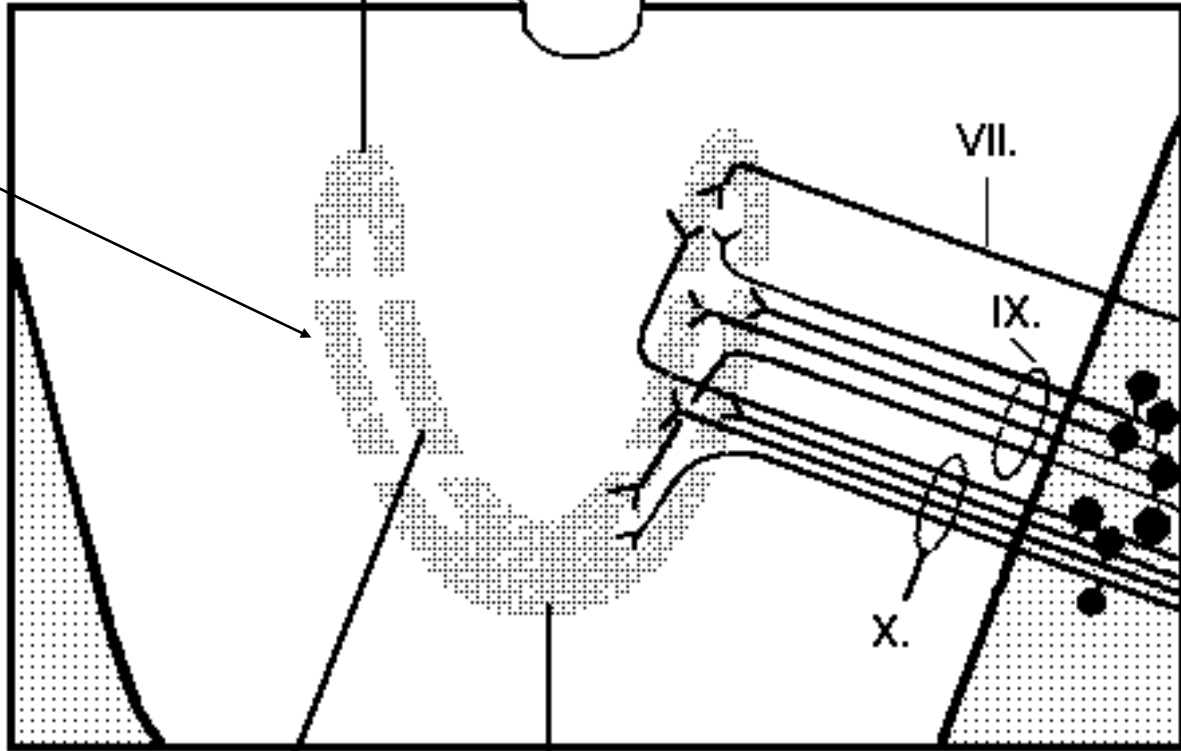
- srdce, respirační aparát a trávicí trakt - ncl. commissuralis (ncl. solitarius)
- informace o kyselosti žaludečních šťáv - na jádrech laterálního hypothalamu (apestat)
- sinus caroticus - jádro baroreceptoru (ncl. solitarius)
- glomus caroticum – p.tlak O₂ a CO₂ v krvi, dorzální respirační jádro (ncl. solitarius)

ncl.
gustatorius

ncl. solitarius

ncl.
respiratorius
dors.

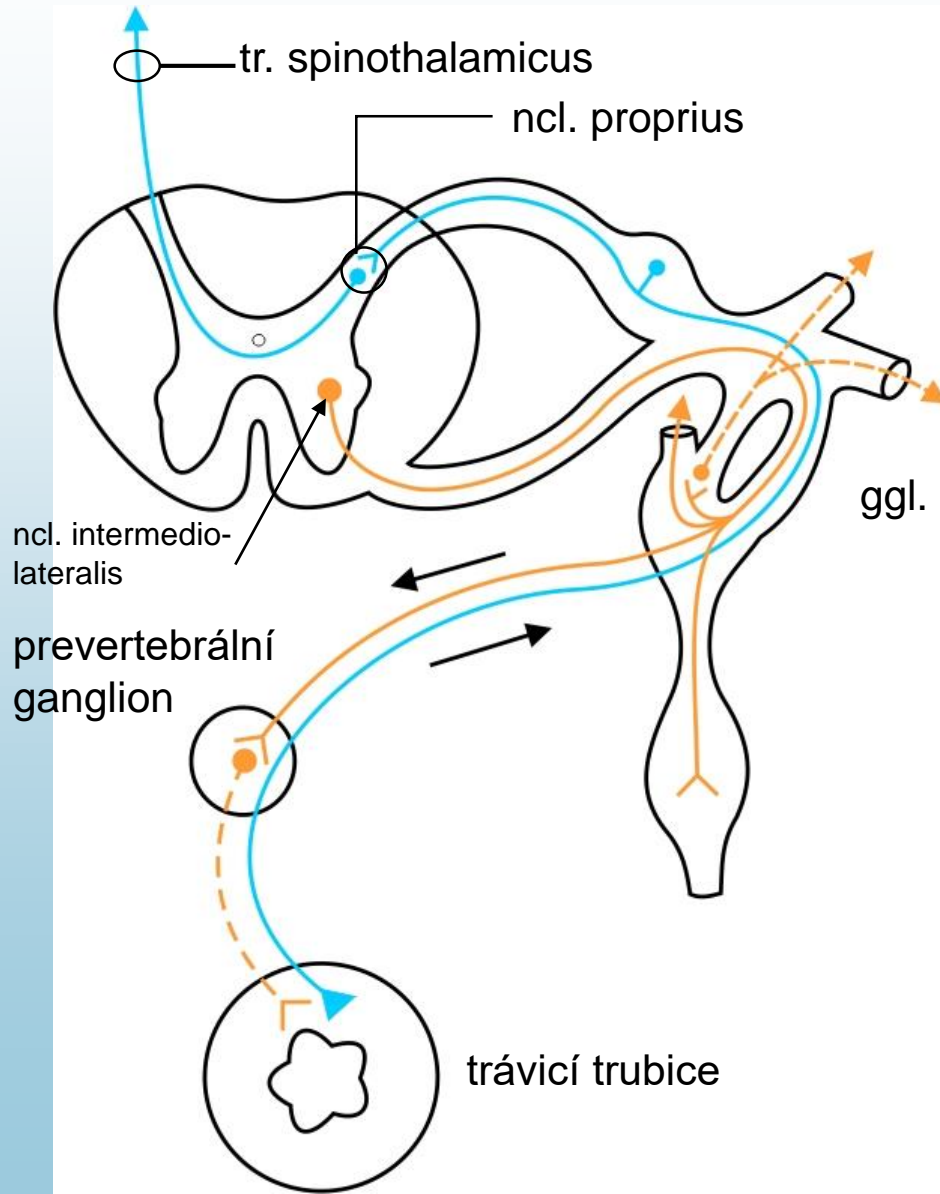
jádno
baroreceptoru

ncl.
commissuralis

VISCEROSENZORIKA V ANS

Viscerosenzorická nervová vlákna v nervech sympatiku

informace o tlaku, vibracích, teple, chladu a bolesti z viscerálních orgánů

BOLEST

- komplexní počitek - množství různých podnětů vyvolávající bolest
  - nelze jednoznačně specifikovat bolestivý stimulus
- prahové hodnoty pro cití bolesti - vlivy individuální a sociální
- mezinárodní definice bolesti:
„Bolest je nepříjemný smyslový a citový zážitek, který je spojen s akutním nebo potenciálním poškozením tkáně nebo může být termíny takového poškození popsán.“
- fyziologická (akutní) bolest – ochranná biologická fce pro jedince
- neuropatická (chronická) bolest – nemá ochranný charakter
- **akutní:** nociceptivní, ochrana, na základě stimulace nociceptorů (A δ a C axonů) doprovodný symptom na základě nemoci nebo poškození tkáně
- **neuropatická (chronická) bolest:** nemá ochranný charakter, trvá i po stimulu, není symptom nemoci, ale jde o vlastní nemoc

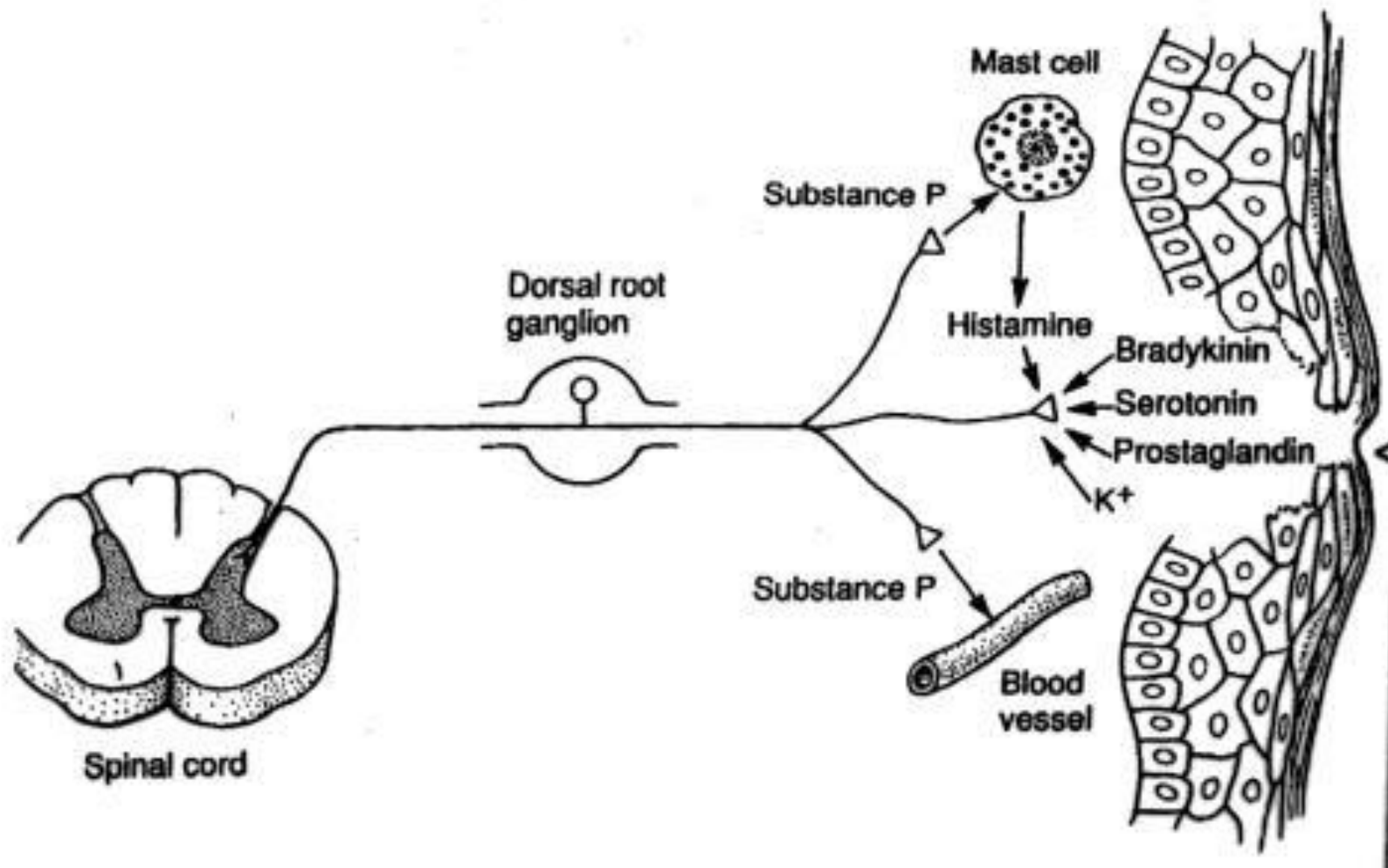
NOCISENZORY A JEJICH AFERENTNÍ AXONY

- **nocisenzory** - aktivovány mechanickými, tepelnými nebo chemickými stimuly, faktory uvolněné při poškození tkáně

nociceptivní aferentní axony:

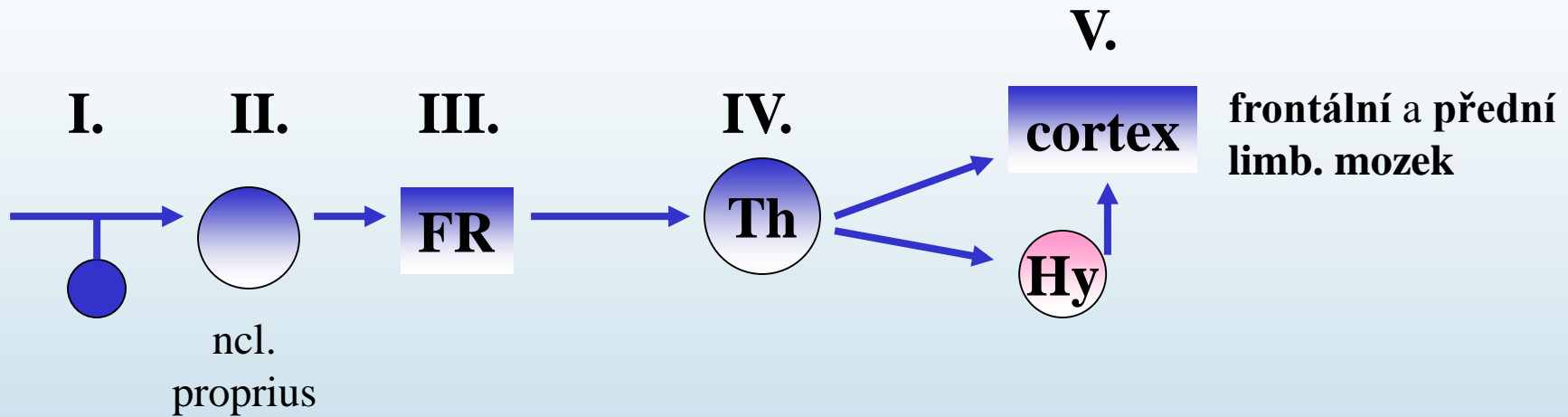
- **A δ** - tenké slabě myelinizované, rychlost vedení od 5 do 30m/s - termické a mechanické nocisenzory - velmi ostrá, ohraničená bolest
- **C** - nemyel. axony, 0,5 až 2 m/s - polymodální nocisenzory mech. stimuly vysoké intenzity, chemickými a extrémními tepelnými a chladovými stimuly - nelokalizovaná, tupá bolest

STIMULACE NOCISENZORŮ PŘI POŠKOZENÍ TKÁNĚ

VEDENÍ BOLESTIVÝCH VZRUCHŮ Z TRUPU A KONČETIN

tr. spino-reticulo-thalamicus - "paleospinothalamická dráha"

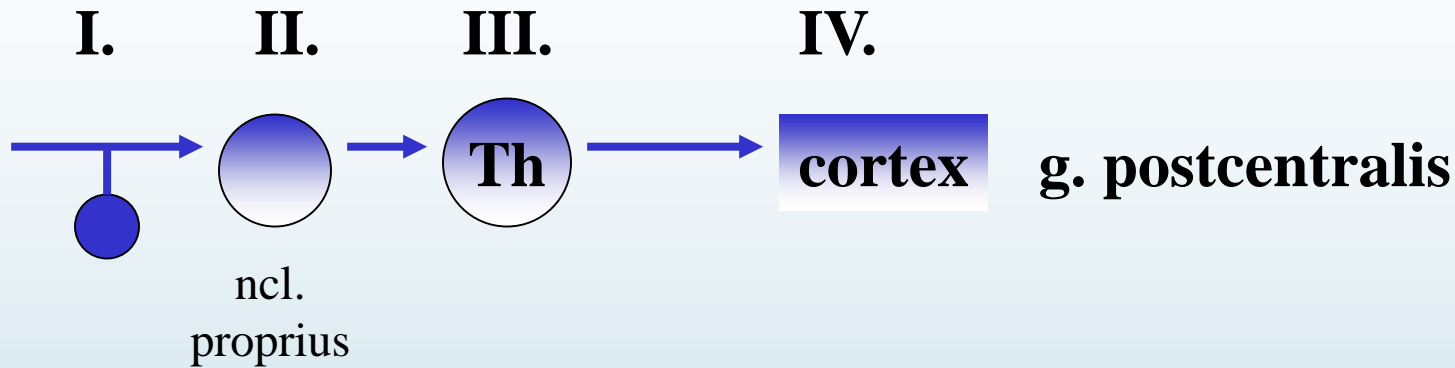

- difúzní, špatně lokalizovatelná bolest
- autonomní a reflexní odpovědi na bolestivé stimuly
- emocionální a citové reakce na bolest

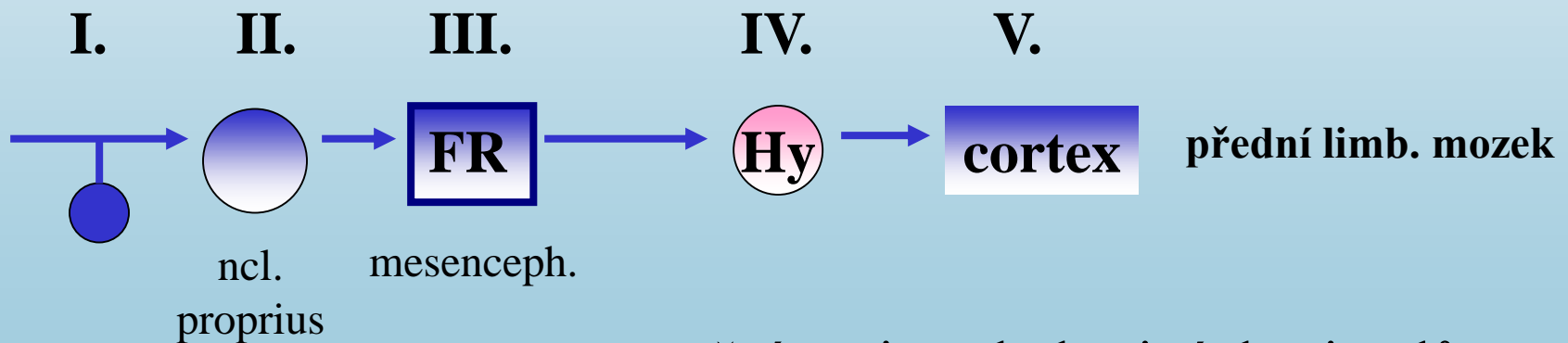
VEDENÍ BOLESTIVÝCH VZRUCHŮ Z TRUPU A KONČETIN

tr. spino-thalamicus lat. - "neospinothalamická dráha"

- ostrá, lokalizovaná bolest

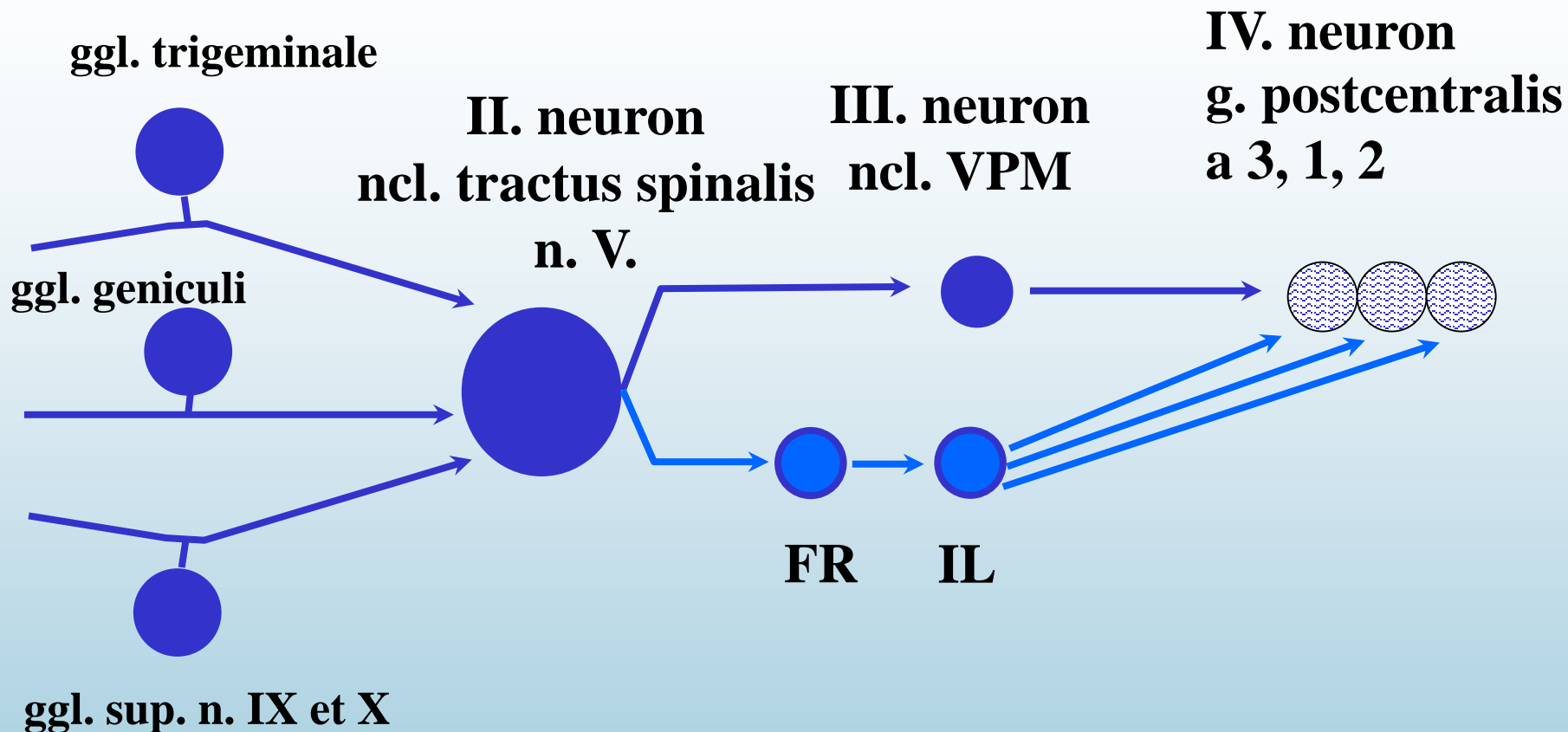
tr. spino-mesencephalicus (tr. spino-tectalis) - periaquedukální šedá hmota

- emoční projevy bolestivých stimulů
- aktivace endogenního analgetického systému

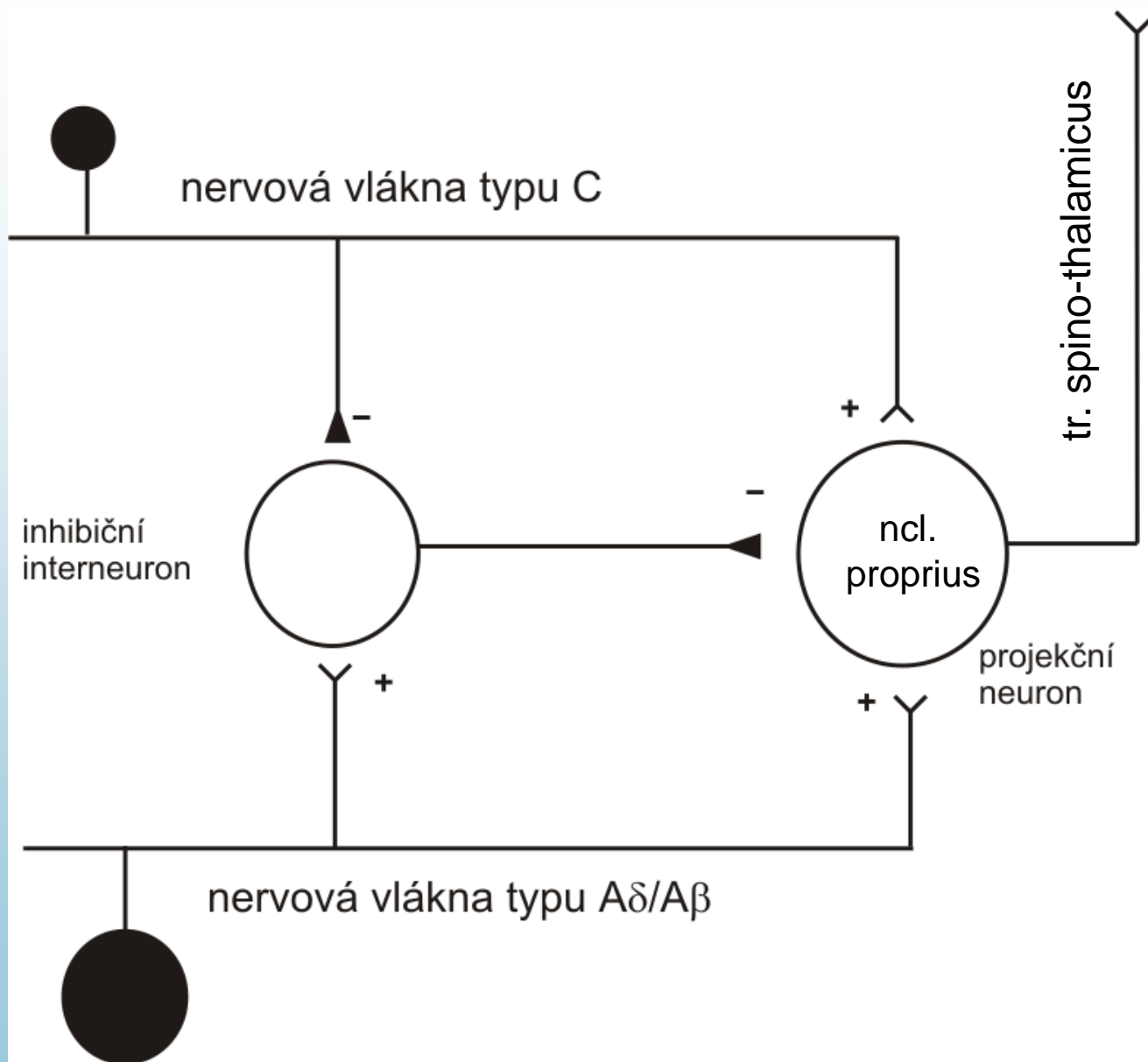
VEDENÍ BOLESTIVÝCH VZRUCHŮ Z OBLIČEJOVÉ ČÁSTI HLAVY

I. neurony

- tr. trigemino-reticulo-thalamicus - difúzní, špatně lokalizovaná bolest
- tr. trigeminothalamicus ventralis (anterior) - ostrá, lokalizovaná bolest

OVLIVNĚNÍ VSTUPU NOCICEPTIVNÍCH INFORMACÍ NA SPINÁLNÍ (SEGMENTÁLNÍ) ÚROVNI – vrátkový systém

OVLIVNĚNÍ VSTUPU INFORMACÍ O BOLESTI NA SPINÁLNÍ ÚROVNI

